The Asia Foundation

จดหมายข่าวสำหรับการเผยแพร่ทันที

ติดต่อ

เรืองรวี พิชัยกุล
ผู้จัดการโครงการอาวุโส
มูลนิธิเอเชีย ประเทศไทย
โทรศัพท์ 02-233-1644-7 ต่อ 35
โทรสาร 02-237-7011
อีเมล์ **jieb@asiafound.org**

ยุพา ภูสาหัส
เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส
มูลนิธิเอเชีย ประเทศไทย
โทรศัพท์ 02-233-1644-7 ต่อ 34
โทรสาร 02-237-7011
อีเมล์ **yupa@asiafound.org**

มูลนิธิเอเชียแถลงข่าวการสำรวจความคิดเห็นระดับประเทศ:
การปฏิรูปรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตยของประเทศไทย

นครซานฟรานซิสโก และกรุงเทพมหานคร – วันพุธที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2552 – วันนี้, มูลนิธิเอเชียได้แถลงผลสำรวจความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวไทยในระดับประเทศเป็นครั้งแรก การสำรวจภายใต้ชื่อ *"การปฏิรูปรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตยของประเทศไทย: การสำรวจความคิดเห็นพลเมืองไทยระดับประเทศ"* ได้จัดทำขึ้นโดยการสัมภาษณ์ประชาชนไทยแบบตัวต่อตัว โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,500 คน ใน 26 จังหวัดทั่วประเทศไทย ระหว่างวันที่ 13 มิถุนายน – 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ มูลนิธิฯ ไม่สามารถสัมภาษณ์ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ เนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบ

การสำรวจนี้แสดงผลการประเมินสถานการณ์ล่าสุดของชุดการสำรวจการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมูลนิธิฯ (สามารถสืบค้นผลสำรวจเหล่านี้ได้จากเว็บไซท์ของมูลนิธิฯ)วัตถุประสงค์สำคัญของการสำรวจ คือ เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของสาธารณชนชาวไทย และองค์ความรู้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อโต้แย้งในสถานการณ์การปฏิรูปรัฐธรรมนูญในปัจจุบันให้แก่ผู้บัญญัติกฎหมาย นักการเมือง นักวิชาการ และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อระบุปัญหาและข้อเรียกร้องสำคัญของประชาชนต่อการปฏิรูปรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งทั่วไปที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งเป็นสิ่งที่พรรคการเมือง ผู้บริหารการเลือกตั้ง และกลุ่มผู้สนับสนุนกำลังเผชิญอยู่ ยิ่งกว่านั้น การสำรวจนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย และวัดระดับความรู้และทัศนคติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวไทยต่อประชาธิปไตยและสถาบันในระบอบประชาธิปไตย

อารมณ์ความรู้สึกของคนในชาติ

คนไทยค่อนข้างมีทัศนคติในทางลบต่อทิศทางของประเทศ มีเพียงน้อยกว่าหนึ่งในสามกล่าวว่าประเทศกำลังเดิน

ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ผู้ที่คิดว่าประเทศไทยกำลังเดินผิดทาง (ร้อยละ 41) มีเหตุผลหลักคือ เรื่องเศรษฐกิจ การขาดการพัฒนา ความยากจน และการว่างงาน และร้อยละ 11 ได้ระบุถึงความขัดแย้งทางการเมืองและการชุมนุมประท้วงที่ผ่านมา เมื่อถามถึงปัญหาสำคัญที่สุดที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ ร้อยละ 60 ระบุว่าเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจและอีกร้อยละ 24 กล่าวว่าเป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ทัศนคติในแง่ลบไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ เนื่องจากสองในสามของคนไทย (ร้อยละ 67) มองว่าสภาพทางเศรษฐกิจของตนแย่ลงกว่าเดิมหรือแย่ลงอย่างมากในช่วงสองปีที่ผ่านมา แต่ก็มีถึงร้อยละ 53 ที่ไม่คำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจเลย พวกเขาค่อนข้างพอใจหรือพอใจมากต่อผลงานของรัฐบาล

การแก้ไขรัฐธรรมนูญ

คนไทยมีความเห็นแบ่งเป็นสองกลุ่มเท่ากัน ระหว่างผู้ที่เชื่อว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญจะช่วยลดความขัดแย้งได้ (ร้อยละ 45) กับผู้ที่คิดว่าจะทำให้ปัญหารุนแรงยิ่งขึ้น (ร้อยละ 45) โดยร้อยละ 53 ต้องการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือต้องการมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในขณะที่ร้อยละ 28 พอใจกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

เมื่อถามถึงวิธีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ร้อยละ 67 คิดว่าควรผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป ร้อยละ 10 เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรรับผิดชอบในการแก้ไขทั้งหมด และ ร้อยละ 16 คิดว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญควรดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม คนจำนวนมากถึงร้อยละ 84 เชื่อว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือฉบับแก้ไขก็ควรมีการทำประชามติด้วย

สำหรับเวลาที่เหมาะสมในการเลือกตั้ง ร้อยละ 53 คิดว่าควรจะมีการเลือกตั้งก่อนรัฐบาลชุดปัจจุบันอยู่ครบวาระ แต่ยังแบ่งออกเป็นสองกลุ่มว่า โดยกลุ่มแรก คือร้อยละ 23 เห็นว่าการเลือกตั้งควรเกิดขึ้นให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และกลุ่มที่สอง คือร้อยละ 30 เห็นว่าควรให้มีการเลือกตั้งหลังจากการปฏิรูปแล้ว ขณะที่ร้อยละ 43 พอใจจะรอให้รัฐบาลชุดปัจจุบันอยู่จนครบวาระก่อนจึงมีการเลือกตั้ง

การปฏิรูปการเลือกตั้ง

คนไทยส่วนใหญ่ไม่ยอมรับการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้มีอำนาจ แม้ว่าจะทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นก็ตาม มีเพียงหนึ่งในห้า (ร้อยละ 21) เท่านั้นที่คิดว่านักการเมืองที่ถูกตัดสินลงโทษว่ามีความผิดทางอาญาควรได้รับการยกโทษ และร้อยละ 57 สนับสนุนให้เพิกถอนการนิรโทษกรรมแก่คณะรัฐประหารในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

คนไทยรู้สึกว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะดูแลผลประโยชน์ของตนในการบริหารประเทศได้ดีกว่ารัฐบาลที่มาจากการแต่งตั้ง และแสดงความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น มีเพียงหนึ่งในสี่ของพลเมืองไทย (ร้อยละ 25) ที่สนับสนุนระบบส.ว.แบบสรรหาผสมกับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ร้อยละ 63 กล่าวว่าชอบระบบการเลือกตั้งในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และร้อยละ 6 ต้องการยุบวุฒิสภาทั้งหมด

นอกจากนี้ สามในสี่ (ร้อยละ 74) ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอลดจำนวนส.ส.ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง และแทนที่ด้วยส.ส.ที่คัดเลือกมาโดยตำแหน่งจากกลุ่มต่าง ๆ หรือจากสถาบันอิสระ เมื่อถามถึงระบบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเลือกตั้งส.ส.เพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภา ครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 50) เห็นด้วยกับระบบผสมในปัจจุบัน แต่ร้อยละ 45 เห็นว่าควรใช้ระบบเขตเดียวเบอร์เดียว และ ร้อยละ 54 เสนอให้ยกเลิกระบบบัญชีรายชื่อพรรค และให้ใช้ระบบเขตเดียวเบอร์เดียว

การกระจายอำนาจ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก (ร้อยละ 69) สนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง โดยร้อยละ75 ชอบที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง ในพื้นที่ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งอยู่แล้ว พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งชอบผู้ว่าราชการจังหวัดของตนเองมากเป็นสองเท่าของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากพื้นที่ที่มีผู้ว่าราชการมาจากการแต่งตั้ง

ประชาธิปไตยในเมืองไทย

คนไทยมีความเข้าใจเรื่องคุณลักษณะของประชาธิปไตยแทบไม่แตกต่างกัน เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48) อธิบายถึงประชาธิปไตยในความหมายของสิทธิหรือเสรีภาพ และมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ36) เชื่อมโยงประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วม การเลือกตั้ง และการถือเสียงข้างมากเป็นหลัก มีเพียงร้อยละ 9 ที่ไม่สามารถบอกถึงคุณลักษณะของประชาธิปไตยได้เลย ผู้มีสิทธิออกเสียงชาวไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68) เข้าใจดีว่าความขัดแย้งทางการเมืองเป็นเรื่องปกติของกระบวนการประชาธิปไตย จึงยากที่จะทำให้เห็นพ้องต้องกันได้ทุกคน หรือยากที่จะตัดสินใจ แต่เสียงส่วนมาก (ร้อยละ 95) ก็ยังสนับสนุนระบอบประชาธิปไตยว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด

ค่านิยมแบบประชาธิปไตย

คนไทยมีความใจกว้างทางการเมืองมากกว่าคนในภูมิภาคเอเชียอื่นๆ ร้อยละ 79 ยอมให้พรรคการเมืองที่ไม่เป็นที่ยอมรับในพื้นที่เลือกตั้งของตนจัดการชุมนุมในพื้นที่ได้ และมีเพียงร้อยละ 6 ที่กล่าวว่าจะเลิกคบเพื่อนที่เข้าไปร่วมงานกับพรรคการเมืองที่ไม่เป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ ร้อยละ 80 บอกว่าคนไทยมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

ความสนใจและพลังทางการเมือง

เกือบสามในสี่ (ร้อยละ 71) ระบุว่าพวกเขาค่อนข้างสนใจหรือสนใจการเมืองอย่างมาก ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับมาตรฐานในระดับภูมิภาค ความวุ่นวายทางการเมืองในช่วงสามปีที่ผ่านมาไม่ได้ทำให้ความสนใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อการเมืองลดลง โดยร้อยละ 83 กล่าวว่าตนมีความสนใจมากกว่าเดิมหรือเท่าเดิม มีเพียงร้อยละ 17 ที่บอกว่าความสนใจทางการเมืองของตนเองลดลง คนไทยแบ่งเป็นสองกลุ่มในประเด็นที่ว่ารัฐบาลสนใจต่อสิ่งที่พวกเขาคิดหรือไม่ โดย ร้อยละ 55 เชื่อว่ารัฐบาลไม่สนใจ และร้อยละ 43 เชื่อว่ารัฐบาลสนใจ เมื่อถามอย่าง

เจาะจงว่าความคิดเห็นของพวกเขาสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลเพียงใด ร้อยละ 80 ตอบว่าน่าจะมีอิทธิพลน้อยมากหรือไม่มีอิทธิพลใดๆ เลยต่อการตัดสินใจของรัฐบาล มีเพียงหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33) เท่านั้นที่เชื่อว่าส.ส.ของตนได้หยิบยกประเด็นปัญหาสำคัญของพวกเขาไปพูดในสภา

อิทธิพลต่อการเลือกลงคะแนน

ปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง คือความพร้อมในการทำงานและการเข้าถึงได้ง่ายของผู้ลงสมัคร (ร้อยละ 50) และปัจจัยสำคัญอื่นๆ ที่ตามมาได้แก่ วุฒิการศึกษา (ร้อยละ 17) และ ความสำเร็จส่วนบุคคล (ร้อยละ 10) สำหรับการเลือกพรรคการเมืองนั้น ร้อยละ 57 กล่าวว่าประวัติหรือความสำเร็จที่ผ่านมาของพรรคเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ร้อยละ 22 คิดว่าโครงการและข้อเสนอของพรรคสำคัญที่สุด และร้อยละ 19 จะเลือกโดยพิจารณาจากคุณลักษณะและความสามารถของหัวหน้าพรรค

แม้จะมีการกล่าวอ้างอยู่เสมอว่าผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างมาก จากการสำรวจกลับพบว่ามีเพียงร้อยละ 16 เห็นด้วยว่าจะเชื่อคำแนะนำของผู้นำชุมชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ในทำนองเดียวกัน มีเพียงร้อยละ 10 ที่เห็นว่าคำแนะนำของหัวหน้าครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเลือกของสมาชิกในครอบครัว ร้อยละ 90 เห็นว่าผู้นำทางศาสนาควรหลีกเลี่ยงการมีบทบาททางการเมือง และร้อยละ 91 ระบุว่าข้อแนะนำทางการเมืองของผู้นำทางศาสนามีอิทธิพลน้อย หรือไม่มีอิทธิพลใดๆ เลยต่อการเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง

กระบวนการเลือกตั้ง

แม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58) เชื่อว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ของตนอาจได้รับอิทธิพลจากกิจกรรมการซื้อเสียง แต่คนโดยส่วนมาก (ร้อยละ 84) รู้สึกว่าพวกเขาไม่มีข้อผูกมัดใดๆ ในการลงคะแนนเสียงเลือกพรรคหรือผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง แม้ว่าจะได้รับเงินหรือของกำนัลด้วยก็ตาม

สถาบันในระบอบประชาธิปไตย

ศาลได้รับการจัดลำดับเป็นสถาบันในระบอบประชาธิปไตยที่มีความซื่อตรงสูงสุดในบรรดาสถาบันและหน่วยงานต่างๆ โดยสองในสาม (ร้อยละ 64) ก็ได้ประเมินตามเช่นนั้น ขณะที่ตำรวจกลับถูกมองว่าเป็นสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือต่ำสุด โดยร้อยละ 39 เห็นว่าตำรวจมีความซื่อตรงต่ำหรือต่ำมาก กองทัพถูกจัดให้เป็นสถาบันที่มีความซื่อตรงสูงเป็นอันดับสองโดยคิดเป็นร้อยละ 44 มีเพียงร้อยละ 35 เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีความซื่อตรงสูง และร้อยละ 21 รู้สึกว่าสื่อมีความซื่อตรงสูง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ยังคงสงสัยในความเป็นอิสระและความเป็นกลางของสถาบันในระบอบประชาธิปไตยของไทย แม้ว่าศาลเป็นสถาบันที่ยอมรับมากที่สุด โดยร้อยละ 62 เห็นว่าศาลทั่วไปก็ยังเป็นกลางและไม่มีอคติ ขณะที่ร้อยละ 37 เชื่อว่ากองทัพมีความเป็นกลางและปราศจากอคติ และมีเพียงหนึ่งในห้า (ร้อยละ 19) รู้สึกว่าองค์กรพัฒนาเอกชนเป็นกลางและไม่มีอคติ สองในสาม (ร้อยละ 67) เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอคติ

บางครั้งหรือบ่อยครั้ง ร้อยละ 81 มองว่าสื่อมีอคติ และร้อยละ 84 เห็นว่าตำรวจมีอคติทางการเมือง

การขาดความไว้วางใจต่อสถาบันเหล่านี้สะท้อนให้เห็นหลายประเด็น เกือบครึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ 48) เชื่อว่าการเลือกตั้งในอนาคตจะไม่เป็นอิสระและไม่ยุติธรรม และเป็นที่น่าประหลาดใจอย่างยิ่งที่ร้อยละ 94 เห็นว่าการทุจริตในภาครัฐถือเป็นเรื่องค่อนข้างปกติ ขณะที่ร้อยละ 65 คิดว่าเป็นเรื่องปกติมาก เกี่ยวกับประเด็นการทุจริตของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนั้น เกิดแนวคิดต่างกัน คือ ร้อยละ 48 กล่าวว่าการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการบริการทั่วไปเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องอยู่บ่อยๆ และร้อยละ 26 บอกว่ารู้จักกับคนที่ต้องให้สินบน

สามารถสืบค้นผลสำรวจความคิดเห็นฉบับเต็มได้จากเว็บไซท์ของมูลนิธิเอเชีย (www.asiafoundation.org)

เกี่ยวกับมูลนิธิเอเชีย

มูลนิธิเอเชียเป็นองค์กรเอกชนไม่แสวงผลกำไรที่มีความมุ่นมั่นในการพัฒนาสังคมให้มีความสงบสุข มั่งคั่ง และเปิดกว้างในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มูลนิธิฯ ให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ ในเอเชีย เพื่อพัฒนาการปกครอง กฎหมาย สังคม การมีส่วนร่วมของสตรี การปฏิรูปเศรษฐกิจและการพัฒนา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้ดีขึ้น จากประสบการณ์กว่า 50 ปีในภูมิภาคเอเชีย มูลนิธิฯ ได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐในการสนับสนุนการพัฒนาผู้นำและสถาบัน โครงการแลกเปลี่ยน และการวิจัยเชิงนโยบาย

ด้วยเครือข่ายทั่วภูมิภาคเอเชีย สำนักงานในกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. และสำนักงานใหญ่ ณ นครซานฟรานซิสโก มูลนิธิฯ ได้นำเสนอประเด็นเหล่านี้ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคพ.ศ. 2551 มูลนิธิฯ ให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ เป็นมูลค่ากว่า 87 ล้านเหรียญสหรัฐ และได้บริจาคหนังสือมากกว่าหนึ่งล้านเล่มและอุปกรณ์การศึกษาที่มีมูลค่ากว่า 41 ล้านเหรียญสหรัฐทั่วภูมิภาคเอเชีย สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิเอเชีย กรุณาเยี่ยมชมที่ www.asiafoundation.org